

Llegeix la revista mensual del cooperativisme català — rocagales.cat

Biciclot, 30 anys amb la bici com a eina de transformació

Pàg. 10

Josep Pàmies,
de la revolució verda a
la de les consciències.

Pàg. 13

Margarida Colomer,
el cooperativisme
i Joan Peiró a Mataró.

Pàg. 16

**Crisi, deslaboralització
i cooperatives,**
una reflexió necessària.

Pàg. 24

*Referent
Cooperatiu Català en
Prevenció de Riscos
Laborals*

*Nou servei
Vigilància
de la Salut*

*Totes les especialitats
preventives.
A tot Catalunya*

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45
Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)

Assessorament i gestió integral especialitzada en
**COOPERATIVES, FUNDACIONS
i ENTITATS NO LUCRATIVES**

- Comptabilitat, aplicació Pla Comptable, seccions, tancament, Comptes Anuals.
- Obligacions tributàries, Declaracions periòdiques, Impost Societats, Requeriments, Inspeccions, etc.
- Nòmines, Seguretat social, problemàtica laboral, sancions, acomiadaments, etc.
- Temes socials, Assemblees, seccions, constitució i canvis en òrgans d'administració, mediació en situacions conflictives, etc.
- Temes jurídics, contractes, adaptació estatuts, revisió de la gestió tributària, regularització Registres: Cooperatives, Propietat, etc.

PROTECCIÓ DE DADES, Document de Seguretat, inscripció Agència Protecció de Dades

ASSIGEM Serveis Empresarials, SccL
Girona, 38, 1r 2a - 08010 Barcelona
Tel. 932 652 285 - Fax 932 325 613

www.cronda.coop

**1 de cada 4 catalans i catalanes de més
de 16 anys treballa, compra o participa
en una cooperativa**

**Al Col·lectiu Ronda apostem perquè
el centre de l'economia siguem les persones**

Al servei de les cooperatives i l'economia social

Assessorament, gestió i suport a l'administració d'empreses cooperatives, fundacions i organitzacions sense ànim de lucre en l'àmbit laboral, comptable, fiscal, econòmic i de consultoria especialitzada

ASSESSORAMENT JURÍDIC COMPROMÈS

 Col·lectiu Ronda

Segueix-nos a les xarxes

@rocagales

/FundacioRocaGales.5

rocagales.cat

Editora: Fundació Roca Galès

Redacció i administració:

Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - cc@rocagales.cat
www.rocagales.cat

Coordinació: Agnès Giner.

Consell assessor: Miquel Corna, Enric Dalmau, Agnès Giner, Carla Liébana, M. Lluïsa Navarro, Xavi Palos, Montse Pallarés, Jordi París, Joseba Polanco, Ricard Pedreira, Esteve Puigferrat i Olga Ruiz.

Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits

Foto portada: Biciclot, SCCL.

Disseny, maquetació i impressió:

L'Apòstrof, SCCL, i Cevagraf, SCCL.

Dipòsit legal B-22.823/80

ISSN 1133-8415.

Aquesta revista ha estat impresa en paper ecològic.

 Generalitat de Catalunya

Sumari

04

TORNAVEU

Xiomara Paz.

05

EDITORIAL

Un altre any a favor del cooperativisme.

06

NOTICIARI. Agnès Giner.

09

COOPERATIVES DE CATALUNYA

Constituïda l'Associació Economia Social Catalunya.

Confederació de Cooperatives de Catalunya.

10

LES NOSTRES COOPERATIVES

Biciclot, 30 anys amb la bici com a eina de transformació.

Pep Valenzuela.

13

L'ENTREVISTA

Entrevista a Josep Pàmies.
Montse Pallarés.

16

MEMÒRIA COOPERATIVA

El cooperativisme i Joan Peiró a Mataró.
Montse Pallarés.

20

ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

La mobilització a través de la cultura com a eina de construcció d'economia social i solidària.

Òscar Randó.

23

SALUT COOPERATIVA

Drenatge limfàtic manual.

Xavi Muñoz.

24

OPINIÓ

Crisi, deslaborització i cooperatives: una reflexió necessària.

Josep Edo Puertas.

26

RESSENYA

Una sociologia de les absències.

Josep Busquets.

27

BIBLIOTECA

Retalls.

Elisenda Dunyó.

Un parell de preguntes (que són tres) a:

Xiomara Paz

(Lima (Perú), 1999), estudiant

El que em sembla més atractiu del cooperativisme és la unió que forma una cooperativa, perquè s'han de reunir persones amb motivacions semblants o idees amb la mateixa base i tenir en comú un mateix propòsit.

El que menys em convenç del cooperativisme és, de manera general, el desconeixement que hi ha sobre el funcionament de les cooperatives. Fins i tot les més conegudes, com Abacus, entre d'altres, són desconegudes pel públic en general. M'agradaria que hi hagués més informació del model i funcionament de les empreses cooperatives.

Penso que el cooperativisme és interessant per als joves, però hi ha falta d'interès ja que a la formació professional es dona informació sobre educació empresarial, però l'atenció a les cooperatives és molt poca. Amb la gent de batxillerat passa una cosa semblant.

Un altre any a favor del cooperativisme

En aquest número del mes de juny podeu trobar un article sobre el cooperativisme i Joan Peiró, escrit per la Margarida Colomer, una entrevista a Josep Pàmies i un reportatge sobre Biciclot, cooperativa que va ser premiada amb un accèssit en la nit dels premis de la Roca Galès. Aquest any, l'entrega de premis va anar acompanyada de la representació teatral *L'assemblea* (podeu llegir-ne més al Noticiari) i va ser tot un èxit de públic. La Fundació Roca Galès reitera la seva voluntat de promoure i ajudar a difondre el cooperativisme en tots els seus vessants i reconèixer la tasca de persones, entitats i empreses a Catalunya pel que fa també a la protecció del medi ambient i del benestar social.

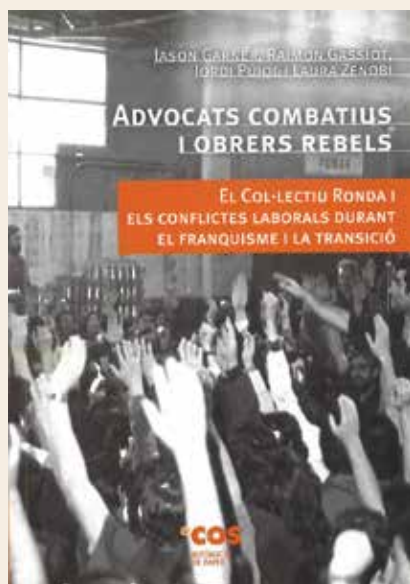
Aquest mes de maig que deixem enrere marcarà un abans i un després en la lluita a favor la llibertat d'expressió a partir del concert que va tenir lloc el diumenge 21 al parc del Gran Sol del barri de Llefià de Badalona. El projecte No callarem va organitzar una jornada de música i reivindicació per tal de donar visibilitat als casos de vulneració dels drets humans que en els darrers temps s'estan donant a l'Estat espanyol. L'objectiu del projecte és establir una plataforma estable per tal de posar sobre la taula els casos de censura a la crítica política.

Com a persones interessades i involucrades en la defensa dels valors i els principis del cooperativisme, des de la Fundació Roca Galès volem posar de manifest que ens semblen necessaris projectes com aquest per tal desemmascarar els atacs a la democràcia. De la mateixa manera, continuem lluitant per fer de la nostra revista una eina al servei del cooperativisme i de l'economia social, i agafem la torxa de la llibertat d'expressió com a nostra.

Foto:

Guanyadors dels Premis Fundació Roca Galès 2017, amb el Patronat de la Fundació.

QUART DEBAT CAFÈ EMPRIUS DEL COOPERATIVISME

Dins el cicle Emprius del cooperativisme, el quart debat/café serà sobre el llibre *Advocats combatius i obrers rebels. El col·lectiu Ronda i els conflictes laborals durant el franquisme i la transició*, i tindrà lloc el dijous 1 de juny a les 16.30 h, a la seu de la Fundació Roca Galès. Per a aquest esdeveniment comptarem amb Jordi Pujol i Moix i altres autors de l'esmentat llibre, editat per Ecos, SCCL, el 2010.

Els Emprius del cooperativisme és un cicle de debats/café que tenen la intenció de generar un espai de conversa i de debat on la reflexió sigui l'eina de treball per aprofundir en el coneixement del món cooperatiu i l'economia social i solidària en la història per posar-la al servei dels debats actuals i les solucions de futur.

Per més informació i confirmar assistència podeu contactar:
Centre Documentació Cooperativa
biblioteca@rocagales.cat
Tel. 93 215 48 70.

PROPER ACTES ANY PEIRÓ

Dins de la commemoració dels 75 aniversari de l'afusellament de Joan Peiró, el proper 27 de juny tindrà lloc a Barcelona una conferència sobre el pensament de Joan Peiró, a càrrec de l'historiador Miguel Garau. Organitzat per la Fundació Roca Galès i la Comissió Ciutadana Joan Peiró, l'acte serà a les 19 h a la seu del Districte de Sants (carrer de la Creu Coberta, 104-106 de Barcelona).

Miguel Garau és especialista en història social i cultural, moviment llibertari, moviment obrer i cooperativisme, i autor del llibre biogràfic *Joan Peiró i Belis*, editat per la Fundació Roca Galès amb Cossetània edicions, dins la Col·lecció «Cooperativistes Catalans».

D'altra banda, i com cada any, el 24 de juliol es farà l'Ofrena floral a la tomba de Joan Peiró. La cita és a les 18 h, al Cementiri dels Caputxins de Mataró (entrada principal) i l'organitza la Comissió Ciutadana Any Peiró.

Fem créixer el moviment cooperatiu i donem veu a les cooperatives de treball

Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya
Premià 15, 1r pis
08914 Barcelona
933 16 41 62
www.cooperativesdetreball.coop

Presenta a les seues següents a:
Facebook i Twitter
Cooperatives de Treball de Catalunya

2a ESCOLA D'ESTIU DE L'ECONOMIA SOLIDÀRIA

Del 19 de juny a l'1 de juliol se celebra la 2a Escola d'Estiu de l'Economia Solidària, coorganitzada per la XES i la Fundació Cívica Esperanzah, al Prat de Llobregat.

El programa, encara per detallar, inclourà sessions de treball amb la presentació d'experiències i posterior debat conduït per una persona animadora, sobre els temes: acció comunitària i economia solidària, els procomuns digitals, migracions i economia solidària, cultura i cooperació, límits i contorns de l'economia solidària, la coconstrucció de les polítiques públiques i la dinàmica de la intercooperació.

La sessió inaugural, que molt probablement serà a Barcelona, versarà sobre els ateneus cooperatius i els ecosistemes locals d'economia solidària.

La inscripció de 10 euros inclourà la documentació i el número 1 de la col·lecció Eines.

Inscripcions, programa i més info:

www.xes.cat i www.fundacioesperanzah.org

LLIURAMENT DELS PREMIS FUNDACIÓ ROCA GALÈS 2017

La Sala Oriol Bohigas de l'Ateneu Barcelonès va acollir el passat 19 de maig a la tarda, l'acte de lliurament dels Premis Fundació Roca Galès 2017, amb la presència d'unes 130 persones.

L'acte també va incloure el lliurament de l'Ajut a la realització de treballs de recerca en l'àmbit del cooperativisme, que atorga la Fundació Roca Galès en col·laboració amb l'Associació Catalana de Comptabilitat i Direcció (ACCID).

Els Premis Fundació Roca Galès són un reconeixement públic a la tasca que desenvolupen les entitats i empreses de l'economia social i solidària a Catalunya: uns guardons que premien les projectes i/o les trajectòries de persones, associacions, empreses i institucions que tenen per objectiu el cooperativisme i l'economia social i solidària, la protecció del medi ambient, l'educació ambiental i la sostenibilitat, i el benestar social.

En l'edició d'enguany els premis van recaure en:

25è PREMI JACINT DUNYÓ (àmbit cooperativisme, economia social i solidària): persones fundadores de la cooperativa d'advocats **Col·lectiu Ronda**. L'accessit va ser Fiare Banca Ètica. Menció especial del jurat a **Núria Esteve i Rufié**, presidenta d'Honor de la Fundació Roca Galès.

19è PREMI ALBERT PÉREZ-BASTARDAS (àmbit medi ambient, educació ambiental i sostenibilitat): **Societat Catalana d'Educació Ambiental** (SCEA). Accessit: Biciplot, SCCL.

8è PREMI BENET VIGO (àmbit benestar social): **Arrels Fundació**. Accessit: Gats (Grups Associats pel Treball Sociocultural).

Els primers premis van consistir en una escultura en pedra de l'artista Ricard Casabayó, creada especialment per als guardons, mentre que als accessits se'ls va lliurar un

recordatori. Totes les persones premiades, incloent-his els accessits, van rebre un lot de productes de mercat social.

Durant l'acte també es va lliurar l'Ajut a la realització de treballs de recerca en l'àmbit del cooperativisme (FRG-ACCID) d'enguany, amb una dotació de 3.000 euros, a Patricia Crespo, Dolors Celma, Eloi Serrano (Tecnocampus UPF) i Esther Martínez (Universitat de Girona) pel treball: **Mapa del cooperativisme català. Evolució de les cooperatives catalanes des del 1970 fins al 2016**.

També es va presentar el resultat de l'estudi que va guanyar l'any passat aquest ajut de la mà de Patricia Homs, Gemma Flores-Pons, Adrià Martín i Glòria Llenas, de la cooperativa Fleca l'Aresta de Santa Coloma de Queralt, titulat: «El canvi d'escala, un revulsiu per la sostenibilitat del cooperativisme agroecològic?»

La cloenda de l'acte va ser a càrrec de Xavi Palos, president de la Fundació Roca Galès, i va finalitzar amb la representació de l'obra de teatre **L'Assemblea**, a càrrec la de companyia)e(espai en construcció, un projecte de les cooperatives Coop de Mà i el Timbal, i un breu, però ric, espai de fòrum.

La Fundació Roca Galès felicita totes les persones premiades i agraeix la presència de totes les persones que van assistir a l'acte.

PRESENTACIÓ DE “JORNADA”, UN NOU DIARI COOPERATIVA

El nou diari generalista es començarà a publicar l'octubre vinent, tindrà versió paper i digital, i es distribuirà arreu dels Països Catalans.

Coòpolis, al barri barceloní de Sants, va acollir el passat 25 de maig la presentació del nou projecte periodístic en català, de periodicitat diària i dirigit per la periodista Laia Altarriba. Els dies 24 i 26 de maig es van fer presentacions a València i Palma, respectivament. *Jornada* comptarà amb tres redaccions, una plantilla d'una trentena de treballadors, 18 dels quals seran periodistes. Ideològicament el projecte periodístic se situa a l'esquerra alternativa i transformadora.

Jornada neix en forma cooperativa amb 150 persones sòcies inicials que han reunit 100.000 euros i han creat la figura de sòcia promotora, amb aportacions a partir de 500 euros al projecte. També hi ha la figura de sòcia consumidora bàsica, per a aportacions a partir de 50 euros, i evidentment arrenquen una campanya de subscripcions, amb l'objectiu d'arribar a les 8.000 – 10.000 subscripcions.

Jornada arribarà als quioscs diàriament excepte els dilluns, i entre setmana tindrà 24 pàgines, que s'ampliaran els caps de setmana. Els dissabtes inclouran un suplement de cultura i esports, i els diumenges d'economia, informació internacional i feminismes.

Donem la benvinguda a la nova publicació cooperativa!

Més info: www.diarijornada.coop

DIADACOOOP 2017 DIADA INTERNACIONAL DEL COOPERATIVISME

Dissabte 1 de juliol

Recinte Can Batlló - c. Constitució, 19. Bloc 8 – Sants-Barcelona

L'any 1923, l'Aliança Cooperativa Internacional va instituir un dia internacional de les cooperatives. Durant els anys trenta, el moviment cooperatiu català celebrava aquest dia amb grans actes populars, com els que es feien a Montjuïc, que barrejaven els mitings amb el menjar i la gresca. El 1992, l'Assemblea General de l'ONU va fixar el primer dissabte de juliol de cada any com a Dia Internacional de les Cooperatives.

Per fer visible el cooperativisme al carrer i fer pedagogia de les finalitats, principis i valors cooperatius, per celebrar i reivindicar l'opció cooperativista, per evidenciar un dia més que és possible gestionar l'activitat econòmica de manera democràtica i al servei de les persones, i per a seguir construint, com a cooperativistes, un futur millor, més just, democràtic, solidari i sostenible que el present que vivim, les cooperatives surten al carrer.

Vine a celebrar la Diadacoop 2017:

19 h. Visita a Coòpolis / La Borda

**19.30 h. Lliurament dels Premis
Micaela Chalmeta**

20 h. Concert

21 h. Lectura manifest i resum any

21.30 h. Sopar

23 h. Festa al Koiton club

Organitza:
Comissió Diadacoop amb Sants Impuls Cooperatiu

Més info:
<http://diadacooperativisme.blogspot.com.es>

CONSTITUÏDA L'ASSOCIACIÓ ECONOMIA SOCIAL CATALUNYA

Confederació de
Cooperatives de Catalunya
@cooperativesCAT

Després de més d'un any de converses i treball intens, s'ha constituït, a Barcelona, l'**Associació Economia Social Catalunya**, que agrupa diferents organitzacions de l'economia social del nostre país.

Les entitats impulsores són la **Confederació de Cooperatives de Catalunya**, la **Confederació (Patronal del Tercer Sector Social de Catalunya)**, la **Xarxa d'Economia Solidària**, la **Taula del Tercer Sector Social de Catalunya** i la **Federació de Mutualitats de Catalunya**. Aquests àmbits agrupen quasi el conjunt de les organitzacions de primer nivell de l'economia social, per bé que esperem, properament, incorporar noves entitats i acabar de completar aquest mapa fins a la seva totalitat.

Durant l'assemblea constituent, celebrada el passat 2 de maig, els representants de les entitats fundadores van aprovar els estatuts socials que han de regir l'organització, així com l'elecció de la junta directiva per als propers 4 anys, que queda de la manera següent:

- La Confederació de Cooperatives de Catalunya, representada per Perfecto Alonso, n'assumeix la presidència.
- La Confederació, Patronal del Tercer Sector Social de Catalunya, representada pel Joan Segarra, n'assumeix la secretaria.
- Les vocalies estan representades per la Taula del Tercer Sector Social, la Federació de Mutualitats de Catalunya i la Xarxa d'Economia Social i Solidària, a través d'Oriol Illa, Jordi Busquet i Alfonso Bolado, respectivament.

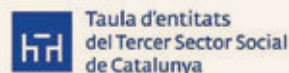
Els objectius fundacionals d'**Economia Social Catalunya** són: la visualització de l'economia social, sumant a l'entorn d'un

sol eix totes les organitzacions que posen les persones i el progrés social al centre de l'activitat; la projecció dels valors propis de l'economia social i generació de discurs col·lectiu cap a la societat catalana; incidència política i social per a la defensa d'un determinat model de societat i dels interessos de l'economia social i, finalment, promoció de la cohesió, interrelació i diàleg entre les diferents formes, cultures i organitzacions de l'economia social a Catalunya.

A través d'aquesta entitat volem **promoure una societat amb una economia plural** en què es reconeixin i es posin en valor els diferents models empresarials existents i on convisquin les empreses socials guiades per l'interès col·lectiu, les empreses mercantils guiades per l'afany de lucre i un sector públic al servei de l'interès general.

Des d'Economia Social Catalunya entenem la necessitat de contribuir a fer una **societat amb més qualitat democràtica**, on s'estenguin i reforcin els valors de llibertat, igualtat i fraternitat sobre la base del reconeixement de la igualtat en drets i deures dels ciutadans, tant en l'esfera pública com en la gestió de les entitats, les organitzacions i les empreses. I, especialment, volem assolir una societat solidària i basada en la igualtat d'oportunitats, el suport als sectors socials més febles, l'equilibri entre el bé comú i el bé particular, i el desenvolupament d'una economia orientada a proveir de manera sostenible les bases materials del desenvolupament personal, social i ambiental de l'ésser humà.

El proper dia 22 de juny farem una presentació pública on volem visualitzar el compromís de totes les organitzacions per aconseguir, com un sol ens, aquests objectius.

Biciclot,

30 anys amb la bici com a eina de transformació

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

Biciclot fa 30 anys espectaculars aquest 2017. Perquè són prou anys per a qualsevol cooperativa, més si el motor va a pedals, un mitjà fins fa poc marginal. Perquè posen en marxa el BiciHub, un gran projecte cooperatiu i de ciutat on comparteixen experiència i coneixements. I han regal sorpresa: l'accèssit dels premis de la Fundació.

Can Picó allotjarà
properament
el Bici Hub.

Aquest any obrirà a Barcelona un espai pel i sobre el món de la bici, de la «mobilitat sostenible a pedals», centre de coneixement, pol d'atracció a la «inversió en formació, innovació, ocupació-inserció, divulgació», amb una perspectiva declarada d'acció i intervenció social i econòmica.

Nova seu de la cooperativa Biciclot, aquest nou espai anomenat BiciHub, a l'antic edifici Can Picó, al Poblenou, vol aprofitar i impulsar tota l'experiència i coneixements acumulats per aquest equip de persones durant dècades, quan celebren aquest 2017 el seu trenta aniversari. Un cas singular a Catalunya i l'Estat espanyol, que no per casualitat ha guanyat aquest any d'aniversari l'accèssit dels Premis de la Fundació Roca Galès, en reconeixement d'aquesta trajectòria.

L'origen del grup, que és avui l'entitat més gran amb coneixement acumulat sobre bici i mobilitat sostenible al país, i alhora un equip d'activistes socials innovador i compromès, fa referència a una entitat coneguda com a Amics de la Bici,

BICICLOT

vinculada a la revista *Integral*, a finals del anys setanta i els primers vuitanta, «érem molt joves i hippies, teníem la bici com a bandera», recorda Pere Serrasolses, un dels membres fundadors, «però la primera feina la vaig aconseguir amb ells», a una escola/taller del Poble Sec.

En aquesta experiència personal, potser sense imaginar-ho en aquell moment, hi havia una llavor del que seria l'actual cooperativa. L'entitat va anar creixent i alguns començaren a entendre que calia fer activisme, però també treballar en això, i fins i tot que, per aconseguir millor els objectius «a l'hora de crear serveis i crear activitats, calia professionalitzar-los».

Tot i conèixer que aquest model era una proposta que funcionava bé en altres països, no vam poder convèncer la gent de l'entitat i decidiren fer camí propi. Trobaren un local al Clot i vam muntar una associació, eren 8 integrants. El 1987 obria el primer espai Biciclot. Tot i que la constitució de la cooperativa es produí el 1994, una vegada assolit un

nivell de professionalització i quan ja havien posat en marxa projectes com el bici a l'escola, turisme amb bici i el de mecànica, aquest darrer «era per a nosaltres una de les coses importants, sempre l'hem vist com una de les bases del coneixement que després et permet fer moltes aplicacions diferents, si controles manteniment i reparació pots arribar a ser i fer en el món de la bici moltes coses».

Contactaren amb veterans professionals, per a aprendre, recuperar i revaloritzar coneixement, com és el cas emblemàtic d'en Francesc Cuevas, un mite de la bicicleta que els va ensenyar molt de mecànica i també disseny i l'ergonomia, «o sigui, fer que la bici et quedi com un guant, exacte, perquè és una màquina que aprofita molt el teu esforç».

El pas a la cooperativa va ser molt fàcil perquè, de fet, ja funcionaven. Però, a més, és que cap al 1992 s'havien ajuntat per compartir local amb una cooperativa, Trèvol missatgers, i altres entitats. De totes formes, es constituí només amb 3 socis, els

Activitat de VESenBICI, al local del Clot de Biciclot.

altres van continuar treballant com a col·laboradors que, amb el temps, han anat associant-se. Actualment, són 10 socis. El nombre de persones treballant es mou entorn 20 i 25, en funció de projectes i temporada.

Biciclot treballa, bàsicament, en dos fronts: primer, sota el títol Vés-en-bici, activitats de difusió, formació i per promoure l'ús de la bici, tant amb persones com escoles, entitats o empreses. Segon, hi ha el vessant *Rebiciclem*, com a forma d'empoderament: «ja saps anar en bici, la fas

“

Entitat amb més coneixement sobre bici i mobilitat sostenible al país, al temps que equip d'activistes innovadores i compromeses

servir normalment, doncs ara també a mantenir-la, reparar-la i valorar-la fins i tot com a eina»; aquí s'inclouen cursos de formació professional, plans d'ocupació i inserció laboral, amb ajuntaments, SOC i altres institucions i entitats.

A la platja de la Barceloneta, crearen conjuntament amb el poliesportiu Marítim un punt de lloguer de bicis de la platja i la biciescola per a adults, amb focus en gent gran, la majoria d'usuàries són dones amb més de 65 anys. En aquest espai i de forma complementària, obriren un punt de venda de material de platja, que tot i no tenir relació directa amb la bici ha esdevingut una font d'ingressos important que, segons en Pere, ha permès «aguantar projectes, com el Rebiciclem; ves per on les pilotes de platja...».

El turisme en bicicleta (rutes urbanes dirigides), tot i ser pioners en la proposta i haver funcionat molt bé, ho van acabar deixant, perquè «el servei ara ja està saturat», explica en Pere. Un altre projecte que tampoc mantingueren és la botiga, «que va funcionar bastant bé, però va acabar no encaixant amb el conjunt».

Cooperativa sense ànim de lucre, els socis tenen la mateixa retribució econòmica, sense diferència de categories. Pel que fa a inversions, comenta en Pere, no van necessitar mai finançament, només en alguns moments, quan la botiga funcionava, per qüestions de caixa; i un crèdit «molt suau» per a pagar el segon camió, per part del Coop57, cap al 2007.

Des de fa alguns anys, Biciclot treballa en la creació d'una metodologia d'ensenyament de la bici que pugui ser inclosa en el currículum escolar, com fa anys que es fa a diversos països europeus. Estan portant a terme programes a ciutats com Terrassa, Sant Cugat i la mateixa Barcelona; amb cursos de circulació segura en bicicleta de dos matins de durada per als alumnes de 6è de primària.

En tot cas, apunta en Pere, el programa més interessant s'ha impulsat en col·laboració amb la ciutat de Victòria, «perquè s'ho creuen molt més,

BICICLOT

Activitat a la Barceloneta.

tot el tema de la mobilitat està molt més desenvolupat que no pas aquí».

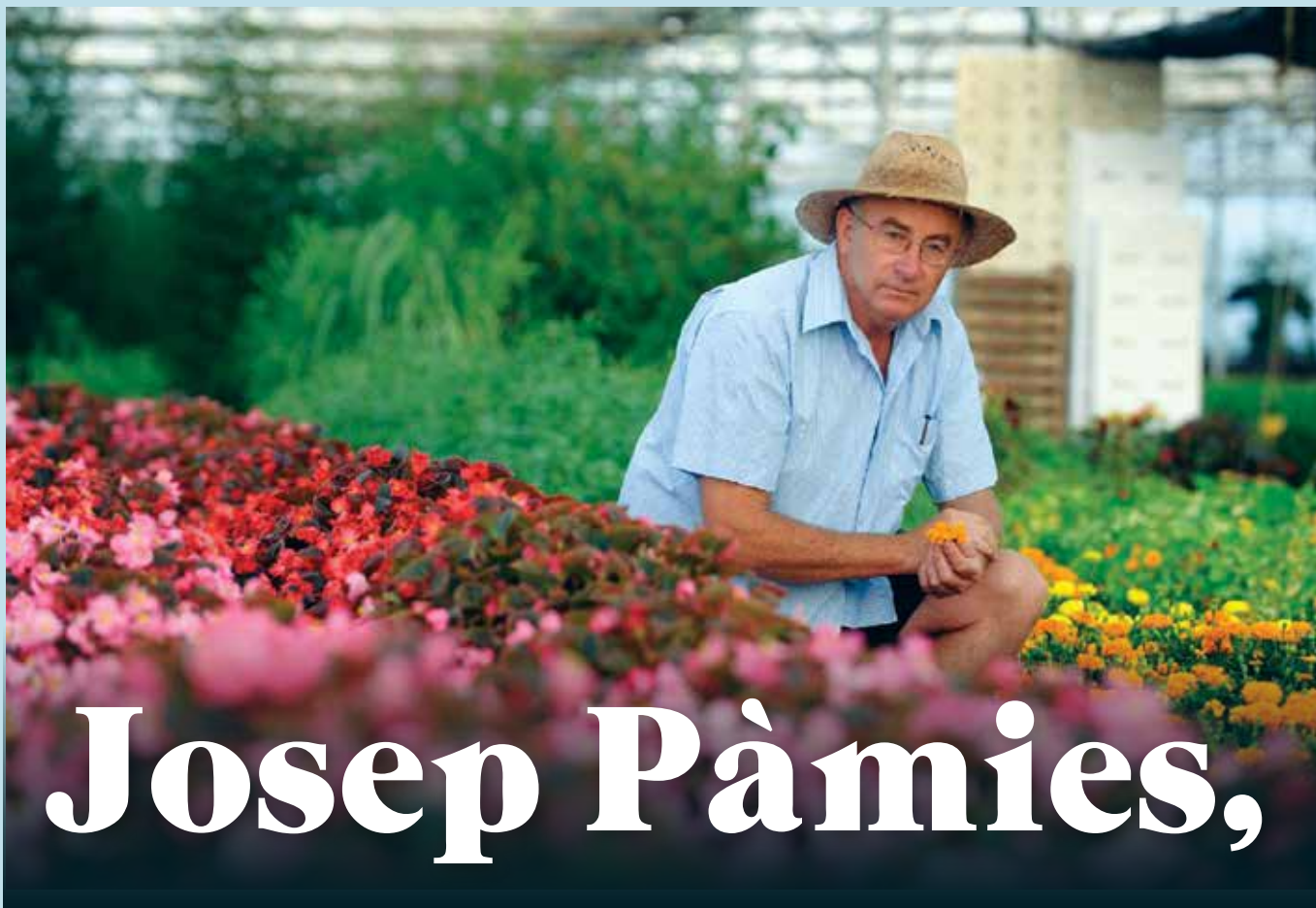
En aquest punt, per aprofitar tota aquesta experiència i donar-li més impuls com a projecte social i de ciutat, neix la idea del BiciHub, ja al 2015, encara amb l'anterior govern municipal, amb el qual es va signar la cessió de Can Picó. Ha comptat també amb l'impuls del govern d'Ada Colau, en ser identificat com un dels projectes emblemàtics de ciutat al barri del Poble Nou.

“
Contactaren amb veterans professionals, per a aprendre i revaloritzar coneixement, com és el cas emblemàtic d'en Francesc Cuevas

Biciclot, així, tancarà l'actual local al carrer Verneda 18, el mes de juliol, per obrir al setembre ja al 100% a Can Picó. Aquí sí que la cooperativa ha fet una aposta que comporta també un nivell d'endeutament que no havien tingut fins ara. Amb una concessió per 30 anys del local municipal, han demanat un préstec de 155.000 euros del Coop57 per pagar-ne la rehabilitació. Cal sumar-hi, a més, 75.000 euros de fons propis.

BiciHub és la resposta necessària al desenvolupament de Biciclot com a entitat i a la necessitat d'un projecte de ciutat en mobilitat. Neix per poder compartir un coneixement importantíssim sobre la qüestió, «la gent es queda parada, sorpresa de la trajectòria i de la gamma de serveis», confessa orgullós aquest membre fundador de la cooperativa. «Creiem que és una peça clau per a la ciutat», i per al país. Afirmar que caldria fer-ho a totes ciutats.

Membre de la Federació de Cooperatives, Biciclot forma part també de la XES, de Coop57, de MésOpcions, ha creat al districte altres aliances, i encara altres que arriben més lluny, com una nova associació d'empreses especialitzades en la formació dels ciclistes, a escala estatal.

Josep Pàmies,

Un personatge històric que voldries conèixer:
Gandhi

Una lectura imprescindible:
Las siete leyes del caos

Un perfil de Twitter que no pots deixar de seguir:
no utilitzo Twitter, és poc reflexiu

No podries viure sense:
l'estimació de la meua família, dels meus amics i de molta gent amb què interactuo

Encara tens pendent:
comprendre més la gent més espiritual, els que saben passar un sofriment sense queixar-se...

El cooperativisme és:
una eina imprescindible però que s'ha deixat endur a vegades per la competitivitat i no per la cooperació

de la revolució verda a la revolució de les consciències

Montse Pallarés
@montpallares

Josep Pàmies és pagès des de ben petit. Va passar de treballar la terra seguint els paràmetres de la revolució verda a l'agricultura ecològica i vinculada al territori. El canvi és possible i el lema d'Hipòcrates, que ell comparteix («Que el teu aliment sigui la teua medicina i que la teua medicina sigui el teu aliment»), l'acompanya en la seva tasca.

Vostè ha estat sempre pagès? Com arriba a la certesa o al convenciment que l'agricultura actual, basada cada vegada més en transgènics i amb llavors que tenen patents, és nociva per a la salut i per al medi?

Jo he estat pagès tota la vida, des dels 16 anys. I dels 16 anys als 50 he estat treballant amb un model d'agricultura química bestial. Quan es va produir el que van anomenar revolució verda tothom s'hi va pujar al carro sense fer-se preguntes, jo el primer, ningú no parlava dels efectes nocius no només per als consumidors, sinó també per als agricultors i per a la terra. Es va fer extensiu l'ús de productes químics com ara plaguicides, herbicides, etc. Les produccions es van incrementar però no érem conscients encara que era dolent per a la salut global de tothom. Hi

passava una cosa molt curiosa, i era que no hi havia llambrics. I que la terra no es renovava, ella mateixa no era capaç de regenerar-se, i havies de fer servir més adobs i cada cop era menys productiva. La terra estava saturada de productes químics, es moria. La revolució verda va ser una gran mentida, ens van voler enganyar.

I és aleshores quan comença a produir seguint el model de l'agricultura ecològica?

Ho vam començar a fer a poc a poc. L'agricultura ecològica era la que havien estat practicant els meus pares i els meus padrins. Era l'agricultura que jo coneixia, no provoca malalties, i no té per què ser més cara i la terra ho agraeix, i les persones (tant nosaltres que hi treballem com les persones que compren aquests

productes) també ho noten. I aleshores comencem a canviar el nostre model, adonant-nos que és el model del futur. Hi ha països, com Dinamarca, en els quals s'aproven lleis que obliguen que tot, tant ramaderia com agricultura sigui ecològic. A Dinamarca ja fa tres anys que van començar a fer-ho, amb l'objectiu que en una dècada tot hagi passat al model ecològic. I aleshores és quan veus que no té sentit això del segell ecològic. Per què has de pagar un segell per demostrar que el que produeixes és ecològic? Quan és la resta la qui ho està fent malament, són ells els que haurien de pagar.

“

«L'agricultura ecològica era la que havien estat practicant els meus pares i els meus padrins.»

Vostès no el tenen... Es pot dir que fer agricultura ecològica està penalitzat.

No, nosaltres no el tenim. I sí que sembla que demostrar-ho estigui penalitzat, quan haurien de ser els que fan malament les coses els que haurien d'estar perseguits és a nosaltres que ens venen a fer més inspeccions. S'hauria de controlar els que no són ecològics, els que no ho fan bé. Nosaltres fem agricultura ecològica i la gent que ens coneix ho sap i no cal demostrar-ho. Si els nostres enciams van a un mercat a Sevilla, la gent està comprant qualitat, encara que no sàpiquen que l'enciam és ecològic perquè no hi ha un segell que ho certifiqui. No ens hem plantejat treure el segell perquè les taxes són molt altes, hi ha molta burocràcia. La certificació no farà que el que produïm sigui millor, nosaltres confiem en la relació amb els consumidors, i en la proximitat. La confiança s'aconsegueix amb la proximitat

Josep Pàmies és dedica al cultiu de l'estèvia i altres plantes medicinals.

J. PÀMIES

Com treballen les grans corporacions perquè els consumidors no puguem arribar a aliments i conreus tradicionals i ecològics? Ho fan?

Ara és molt més difícil que abans, la revolució ecològica que hem començat és imparabile i la conscienciació està arribant a molts indrets. El que estan fent les grans corporacions ara és intentar sumar-s'hi, treure'n part del benefici que veuen que es pot produir. Les farmacèutiques estan també intentant-se adaptar als nous temps, ara Bayern ha comprat uns laboratoris homeopàtics. Fins i tot McDonalds ha canviat el fons de color vermell del seu logo pel verd per transmetre la idea que estan oferint aliments més saludables. I gegants com Monsanto fa anys que tenen pèrdues.

Hi ha un canvi de consciència a escala global tant pel que fa als consumidors com als distribuïdors, i a les cadenes distribuïdores. Perquè un altre cavall de batalla és la distribució. Aquesta és una revolució lenta, perquè els canvis de consciència sempre ho són. Però ja és imparabile.

Donald Trump, als Estats Units, està defensant que es consumeixin productes del país i està en contra de transportar els aliments d'una banda a l'altra del país. No és pels motius que nosaltres voldríem, però és una bona notícia que una potència com els Estats Units minvi la seva despesa (i, per tant, la contaminació) en transport i aposti pels productes de proximitat.

“

«Passava una cosa molt curiosa amb la revolució verda: no hi havia llambrics.»

Les polítiques agràries europees estan a favor de les grans corporacions i no afavoreixen ni l'agricultura tradicional ni l'ecològica ni molt menys estan per la tasca de la sobirania alimentària. Què s'ha de fer per lluitar contra aquestes polítiques? Les cooperatives de consum poden ajudar a construir de mica en mica sobirania alimentària?

Les cooperatives de consum són una gran ajuda a molts indrets del territori. Els consumidors no han d'esperar que el producte ecològic arribi als lineals dels supermercats. Algunes cadenes de distribució tenen lineals amb productes ecològics caríssims, i en el mateix lloc venen productes que són dolents per a la salut. Això és una hipocresia. Els consumidors s'han d'organitzar per poder accedir al producte que desitgen i poder-ho comprar a pagesos del territori, en els quals confiiem. Cada cop hi ha més cooperatives de consum agroecològiques i en el futur n'hi haurà més.

Vostè duu a terme la seva pròpia lluita en l'àmbit del conreu de les plantes medicinals i defensa la seva comercialització malgrat l'oposició de l'Administració. Perquè diu que hi ha plantes medicinals que poden ajudar-nos a millorar la salut i, en canvi, no es fan servir o estan prohibides. Això per què passa?, és culpa de la pressió de les farmacèutiques?, què es pot fer per lluitar-hi en contra?, cal més pedagogia?

Això és complicat. La Generalitat de Catalunya, i la Conselleria de Sanitat i el Govern d'Espanya i el Ministeri són els que estan perseguint l'estèvia, quan el que haurien de fer és donar-hi suport pels seus grans beneficis. Són aquestes mateixes organitzacions les que volen que l'Agència Europea del Medicament

s'instal·li a Barcelona. A Catalunya hi ha moltes empreses farmacèutiques i els nostres polítics, pels que es veu, tenen dependència d'aquestes farmacèutiques, no serem independents fins que no deixem d'estar governats per gent que cau als peus d'aquesta gent.

L'estèvia és bona per tractar la diabetis, el colesterol, els triglicèrids. La venda de la planta d'estèvia és legal a Alemanya i a Portugal, i aviat, sens dubte, ho serà a altres països europeus. Només és qüestió de temps que aquí també se'n legalitzi la venda, però de moment només podem trobar-la en forma refinada per endolcir, quan ja ha perdut tot els seus poders curatius, no té ja cap propietat.

I a més d'afectar la indústria farmacèutica, l'ús de l'estèvia afecta les indústries del sucre. I aquests són els qui ens governen, els qui no volen que l'estèvia es vengui

Ara mateix té pendent un judici per conreu de cànnabis el mes de maig. Com viu aquesta situació?

Em demanen 2 anys de presó per conrear marihuana per usos terapèutics. Està demostrat que la marihuana ajuda en algunes malalties com el càncer i l'esclerosi múltiple. Però només pots prendre-la, es veu, si compres el TCH sintètic de Bayern. És el mateix cas de l'estèvia, plantes que són accessibles i que podrien ser molt més barates i tenir molts beneficis per a la salut de les persones, les hem de comprar a la indústria i no ens deixen conrear-les a nosaltres. Les farmacèutiques es dediquen a cronificar la malaltia, perquè per a elles curar no és un negoci. Si no ho impedim, Bayern, i d'altres, s'hi ficaran i acabaran tancant els herbolaris i haurém d'anar a comprar el llorer i el romaní a les farmàcies.

Margarida Colomer i Rovira
Historiadora

EL COOPERATIVISME I JOAN PEIRÓ A MATARÓ

Visita de Francesc Macià,
president de la Generalitat,
a la cooperativa Cristalleries
de Mataró el març de 1933;
al seu costat, Joan Peiró.

INICI DEL MOVIMENT COOPERATIU A MATARÓ

El moviment cooperatiu té una llarga trajectòria a Mataró. Des de la segona meitat del segle XIX fins a la Guerra Civil, es va anar forjant un patrimoni fruit de la implantació de diverses cooperatives de producció, de consum i de serveis. Als treballadors els calia cercar maneres d'organitzar el treball de forma més compartida i dotar-se de serveis per fer que la vida col·lectiva fos confortable.

ME ATARÓ

Mataró en aquesta època era una ciutat industrialitzada i aquest fet va afavorir un teixit associatiu en el qual la unió de treballadors i treballadores va tenir una gran força. És a partir de nuclis de lluita i de resistència, per a la millora de les condicions laborals i de vida, que les classes populars intentaran pal·liar-les amb organitzacions sindicals de lluita i amb entitats solidàries com les cooperativistes.

La major part del patrimoni cooperatiu es va construir el primer terç del segle XX. Aquest moviment anava de la mà del

corrents republicà, socialista i anarquista. Tots plegats, configuraven un espai popular i actiu de la gent que lluitava per una societat més justa i equitativa. L'esperit cooperatiu anava més enllà de l'empresa. Tal com ens ho explica un contemporani de l'època:

«La cooperativa del Centro Republicano Radical de la que soy uno de los fundadores, cuenta con un buen número de socios siendo todos humildes obreros, no hay que decir si el capital es muy importante, no obstante, no son despreciables sus resultados...

»Hay cooperativas de varias clases: las unas son individuales y otras colectivas.

»En las primeras los socios se reparten el beneficio que producen por trimestre, dejando un remanente para el funcionamiento y no guarda nada en un fondo destinado para las eventualidades del obrero... como las huelgas, enfermedades... Los obreros deben estar prevenidos para la lucha del mañana...

»Las colectivas tienen otro carácter: los socios dejan todo su beneficio, que puede destinarse de varias maneras, como son la creación de escuelas, seguro de vida y otras muchas cosas. Yo no quiero criticar a los individualistas... pero si en Mataró todas se juntasen otro gallo cantaría. Pongo por ejemplo: cuando no había farmacia popular teníamos que pagar los medicamentos a un precio mucho más elevado, y cuando no teníamos el montepío los médicos nos hacían las visitas a un precio que los obreros no podíamos pagar, ahora con un mísero real tenemos médico...»¹

Tal com ens diu aquest testimoni, quan calia, s'unien per millorar la qualitat de vida i ho feien amb entitats mutualistes i altres de cooperativistes. Fou així com el 1927 es creava la «Unió de Cooperatives de Mataró». Començà amb quatre cooperatives i posteriorment se n'hi van ajuntar altres fins a formar un gran ventall de serveis a la ciutat.

A nivell cultural, van tenir una activitat important. Mataró des de finals del segle XIX ja tenia una escola racionalista, però a partir dels fets revolucionaris del juliol de 1909 el govern la fer tancar. Quan s'inicia l'època republicana tornen a obrir dues escoles racionalistes: la de l'Ateneu Obrer i la de la Cooperativa del Forn del Vidre.

Les seves seus culturals com l'Ateneu Obrer, El Cafè de Mar, el Cafè Nou i La

Moderna Fraternitat disposaven de locals, cafès i teatres on es desplegava un munt d'actes oberts a tota la població: conferències sobre la salut, la ciència, la literatura, l'ensenyament... També s'organitzaven excursions, balls, obres de teatre, corals... aquestes activitats configuraven una dinàmica cultural en la qual, en la majoria dels casos, els protagonistes i organitzadors eren els mateixos cooperadors. Eren espais oberts a la població i, tot i que hi havia certa diversitat, hi assistia principalment el sector popular de la ciutat.

LA COOPERATIVA DEL FORN DEL VIDRE I JOAN PEIRÓ

La Cooperativa del Forn del Vidre es va especialitzar en el ram del vidre, cristall i llurs derivats i el seu començament es remunta al 1920. Va iniciar la seva producció en una casa del Rierot.

Coincideix amb un context de conflictivitat laboral, amb l'arrelament del sindicalisme a Mataró després de la Primera Guerra Mundial i quan la CNT, com arreu de Catalunya, tenia la seva màxima força dins el sector de la classe treballadora. La burgesia endurida per l'onada d'agitació existent en el camp sindicalista, pactava amb l'oligarquia politicofinancera central i permetia una forta repressió cap el moviment obrer.

Repressió que a Mataró també es feu sentir, amb els fets de ca l'Aragonès, del 28 de març de 1921. Atemptat que causà dos morts, en una acció protagonitzada pel Sindicat Lliure –sindicat dirigit des de la patronal– contra dos homes del Sindicat Únic –sindicat de majoria anarcosindicalista.

En aquest context, Josep Ros i Serra, artesà del vidre i de marcada ideologia anarcosindicalista, decidí crear una cooperativa de treball. La volia començar amb altres companys: Pau Pi, Josep Juan i Timoteu Estanyol, tots ells artesans del vidre. No tots veien amb bons ulls formar una cooperativa. Al final es van posar d'acord en fer una societat regular col·lectiva, amb el nom de «Joan Estanyol i cia.» i amb la condició que al cap de cinc anys, la societat es dissoldria i el poder passaria a mans dels treballadors, si aquests comptaven amb un capital suficient per fer-se càrrec de l'actiu i del passiu de la societat.

Visita de Francesc Macià a Cristalleries de Mataró, el maig de 1933 (dreta). A l'esquerra, amb vestit ratllat, Joan Peiró.

Amb la finalitat que els treballadors, en el moment de fer-se càrrec de l'empresa, poguessin ser solvents, s'establiren unes normes concretes: la producció i els salaris serien sempre els que fixés l'organització sindical del ram del vidre i a més a més el 25% dels beneficis, que haurien estat es-talviats durant els cinc anys, a fi de poder constituir-se com a cooperativa. També es va decidir que els treballadors haurien de escollir uns representants, els quals s'en-carregarien de defensar els drets dels tre-balladors dins la mateixa empresa. Aques-ta comissió va ser constituïda per: Josep Benet i Rovira, Enric Bartolí i Nogués i Ladislau Bellavista i Gual.

Quan va arribar el 1925 els socis Pau Pi i Escalles i Josep Ros i Serra van decidir, tal com s'havia acordat, que volien tirar endavant la cooperativa però Pau Pi no dispo-sava del capital suficient. J. Ros i Serra optà per posar el capital de l'altre soci i el dels treballadors i aquests ja el retornarien de manera acordada.

A partir d'aquest moment, els treba-lladors varen poder funcionar de forma cooperativa, encara que no estigués legal-ment constituïda. La fàbrica prengué el nom de «Fundació J. Ros i Serra». J. Ros i Serra, abans de morir, va redactar un do-cument notarial en el qual feia la seva filla responsable que l'empresa passés a mans dels treballadors en forma de cooperativa.

Quan el 1922, Joan Peiró entrà a for-mar part de la cooperativa, es va trobar amb persones lligades al món cooperatiu i també al de l'anarcosindicalisme. A la cooperativa hi convivia gent de diferents opcions polítiques. Hi havia persones com Salvador Cruxent i Enric Bartolí

que eren republicans, Enric Dalmau que era del PCC, Pau Pi i Josep Ros i Serra feia temps que s'estaven a la CNT. Més tard trobem Manel Mascarell, Joan Saña i Eduard Calpe destacats cenetistes que també s'incorporarien a la cooperativa.

Joan Peiró ve a Mataró a buscar un lloc on no pogués ser gaire conegut, ja que feia poc que havia sortit de la presó i la policia el vigilava de prop. En aquests anys, la CNT fou molt perseguida i els seus principals di-rigents, empresonats. Joan Peiró va exercir com a dirigent sindicalista i a la vegada com a director de la cooperativa (1925).

Les cooperatives dins l'ambient anarco-sindicalista no sempre havien estat ben valorades; fou a partir d'aquí que Joan Peiró defensà un tipus de cooperativisme. Sostenia que les cooperatives podien re-presentar una manera d'educar per auto-gestionar una empresa de manera col·lec-tivitzada i democràtica, que fes avançar l'emancipació de la classe obrera.

Considerava que la Federació de Co-operatives de Catalunya tenia un regust conservador i reaccionari. Aquest conser-vadorisme segons J. Peiró no era intrínsec del cooperativisme, sinó que era així per-què els anarcosindicalistes l'havien aban-donat a persones reformistes que no l'ha-vien sabut conduir adequadament.

Segons J. Peiró, la clau perquè una co-operativa fos útil a la causa obrera era as-segurar als socis cooperadors una cultura revolucionària, per això estimava que la cooperativa havia d'anar de bracet amb el moviment sindical. D'aquí l'obra cultural i social dins la Cooperativa del Vidre.

La cooperativa, després de passar per moments difícils, aconsegueix el 1926

a partir d'unes gestions amb l'empresa OSRAM de Madrid, a poder activar la producció i normalitzar les jornades de treball, renovar la maquinària i l'ampli-a-ció amb nous edificis. En aquells moments l'empresa comptava amb 120 treballadors.

Sempre es va funcionar a través d'as-semblees i democràcia directa en tots els àmbits. És en aquests moments quan els socis comencen a fer funcionar un centre cultural on es feien classes per els treballadors, també conferències debats i xerrades que preparaven els mateixos co-operadors en comissions i en les quals es distribuïen els temes a tractar.

El 1931, s'obre de nou l'escola racionalis-ta a l'Ateneu Obrer i el cap de poc també s'obriria la de la Cooperativa del Forn del Vidre. Aquestes dues escoles es van unifi-car i foren per a tota la població, subvenci-onades totes dues per la cooperativa i per la CNT.

En aquest escenari els treballadors i cooperadors trobaven a l'escola i a la co-operativa, eines per a la seva formació cultural i tècnica necessària per conèixer els instruments de treball i direcció d'una empresa. Segons J. Peiró això els capacita-va per la gestió econòmica en una societat futura.

Durant l'època de la Segona República, tenen lloc uns esdeveniments importants per a la cooperativa del vidre. El 1933 Salvador Cruxent (ERC), gerent de la co-operativa, esdevé alcalde de la ciutat i ho tornarà a ser el 1936 i durant un temps de la Guerra Civil. El 1934 es va legalitzar la cooperativa. Els seus primers estatuts, els que durant tants anys foren la base de l'en-titat, foren redactats per Joan Peiró.

En l'àmbit sindical, dins la CNT té lloc el congrés de març de 1933, on es va imposar la tendència de la FAI en els llocs dirigents. Joan Peiró i Manel Mascarell no hi van estar d'acord i formaren els Sindicats d'Oposició, que no fou un producte únicament de J. Peiró però ell en serà un dels seus principals dirigents i que recollí gran part del seu ideari que havia començat a configurar des de 1922.

La posició de J. Peiró era que l'anarquisme i el sindicalisme eren diferents i havien d'ésser independents, tot i ser compatibles. Considera que els sindicats haurien d'estar vertebrats en unes federacions nacionals d'indústria per arribar a ser en un futur els organitzadors de la producció i detentors d'un poder polític radicalment descentralitzat. En aquest procés també hi tenia un paper important el cooperativisme com a gestió econòmica de les empreses.

Durant la Guerra Civil, tant Joan Peiró com S. Cruxent van ocupar càrrecs rellevants en el Comitè de Salut Pública a Mataró: S. Cruxent (president) i J. Peiró (vicepresident). Durant la persecució religiosa i de gent de dretes, es va mostrar contrari a la violència a la rereguarda i ho va manifestar amb els seus articles al diari *Llibertat*.

El novembre de 1936 va formar part del govern Largo Caballero conjuntament amb Federica Montseny, Joan García Oliver i Joan López, tots de la CNT, fou ministre d'Indústria fins el maig de 1937. Aquesta experiència el farà conèixer millor el territori i a la vegada reflexionar de nou sobre el seu ideari.²

En un dels seus articles, del llibre: *Problemas y Cintarazos*, escriu sobre la nacionalització de les empreses una vegada guanyada la guerra.

«Ese nuevo concepto de nacionalización, nacido al calor del fuego revolucionario que durante dos años ha enardecido al proletariado español, no se opone a que las industrias nacionalizadas sean propiedad del Estado... reconoce dos derechos: el del Estado a agenciarse la propiedad de la industrias y el de los trabajadores a usar en usufructo de las industrias del Estado.

»El derecho de usufructo de los trabajadores conlleva la libertad de estos a dirigir y administrar la producción realizada con su esfuerzo y conlleva, además, la facultad de los mismos a gozar racionalmente de los beneficios de la producción.

»El derecho de la propiedad del Estado... consiste simplemente en la prerrogativa de fiscalizar la función social de las industrias entregadas en usufructo...

»El derecho de usufructo de los trabajadores no releva del deber de pagarle al Estado los impuestos y contribuciones establecidos... el Estado solo tiene derecho a una utilidad: a participar de los beneficios líquidos de la producción en un pequeño porcentaje, en ningún caso superior al 25%...

»No dejo de suponer que puede haber alguien que se pregunte de donde salgo con ese nuevo concepto de nacionalización... En realidad, yo no hago más que recoger la experiencia de dos años vividos desde ahora...»³

Pel que fa a la forma com els treballadors hauran d'organitzar-se per dirigir aquestes empreses ens diu:

«Los trabajadores detentan en colectividad la exploración de muchas industrias y

de tierras en cultivo; el Estado por su salvación, ha de proceder a la nacionalización de esas tierras y esas industrias, las cuales debe adjuntar las que rescate del poder del capitalismo extranjero, y entregarlas a los trabajadores para que las exploten en régimen cooperativo...»⁴

Joan Peiró elabora un programa per quan la guerra hagués acabat en el qual aconsella un règim sindicalista de transició abans d'arribar al comunisme llibertari. L'organització seria de tipus federalista i l'estat havia de ser una República Federal Socialista.⁵

Aquest projecte recull l'ideari de la seva llarga experiència com a teòric anarcosindicalista, com a cooperativista i la dels dos anys com a ministre d'Indústria.

Joan Peiró va haver d'exiliar-se a França com altres republicans. Per ordre de la dictadura franquista va ser condemnat a la pena capital. Fou afusellat el 24 de juliol de 1942 a Paterna, amb sis cenetistes més. El 1989 les seves despulles van ser portades al cementiri de Mataró. Aquest any, 2017, farà 75 anys de la seva mort.

Cafè de Mar de Mataró

1- *El Nuevo Ideal*, 8-3-1912. Autor J. M.

2- M. Colomer i Rovira. Tota la informació d'aquest article està extreta del llibre: *Cooperativisme i moviment obrer*, del qual en soc autora. Editat pel Patronat de Cultural de Mataró el 1986 i actualment exhaurit.

3- Joan Peiró. *Problemas y Zintarazos*, pàg. 75-76.

4- Joan Peiró. *Problemas y Zintarazos*, pàg. 122-123.

5- Joan Peiró. *Problemas y Zintarazos*, pàg. 122.

La mobilització a través de la cultura com a eina de construcció d'economia social i solidària

Òscar Randó

GATS, Grup Associats pel Treball Sociocultural

@oscarrando

Des de fa 10 anys, l'entitat del Prat de Llobregat, Gats va encunyar el terme «mobilització a través de la cultura» i ho va fer per respondre a la pregunta «Per què ha de servir la cultura?» per mobilitzar-se per allò que és essencial per a la vida humana.

La cultura ha estat una eina històrica de mobilització. També una eina de transmissió pedagògica que ha contaminat milions de persones amb unes determinades formes de relacionar-se amb el nostre món. Segurament, molts elements que ens envolten en la nostra vida quotidiana i que pensem que hi són perquè sí, van ser guanyats en un pols a determinades formes lineals de veure i entendre el món i, en tot moment històric, la cultura ha estat exercint de contrapoder a aquestes formes de veure el món.

Si en tot moment històric la cultura ha estat denunciant injustícies i mobilitzant milers de persones, podríem entendre els canvis possibles i necessaris del moment històric que ens toca viure i transformar, sense una connexió entre cultura i economia social i solidària?

Vivim temps esgotats. Una manera determinada de plantejar les relacions entre les persones, el planeta i l'economia ha mostrat tant la seva pitjor cara com la seva falta de respostes davant els problemes que, de forma acumulativa, ha vingut generant. Solem trobar cert alleugeriment en la nebulosa col·lectiva que genera la idea de la fi del capitalisme, entenent que, darrere d'aquest final de cicle, vindrà alguna cosa millor. La realitat és que de la mateixa manera que entorn el 2008 es va arribar a parlar d'una necessària humanització del capitalisme que mai va arribar, el qui escriu està convençut que el postcapitalisme, sense una organització i determinació col·lectiva, podrà ser molt pitjor que el mateix capitalisme, ja que la lògica de *para lo que nos queda en el convento*, a col·lació amb la nostra relació amb el món i els seus grans problemes de sostenibilitat, poden fer gran la dita de «morir matant».

grés, creixement i estabilitat, encunyades a partir dels anys quaranta en *pro* d'una millor vida de les persones, s'ha mostrat com una de les mentides més grans de la història recent de la humanitat, ja que mentre tot sembla estar *controlat*, segueixen morint milions de persones cada any per malalties que es podrien tractar, per no poder menjar o, pitjor encara, per menjar massa. Són aquestes estranyes aportacions d'un model que segueix generant rics cada vegada més rics i pobres cada vegada més pobres.

Moviments molt potents, profunds i conscients de la importància del moment actual, per al futur de milions de persones, treballen decididament per generar aquests models sobre els quals construir i donar confiança a milions de persones perquè pugin al carro d'un canvi possible, necessari, però tremendament interdependent. I en aquest sentit, la cultura, s'hauria de posicionar clarament com una eina de mobilització, transformació i

ons del no a la guerra o la més recent a favor de les persones desplaçades, demanant que les nostres administracions obrin fronteres i ens deixin acollir. Però la pregunta que hauríem de fer-nos és si la cultura ha de seguir anant a remolc dels esdeveniments, o s'ha d'estructurar i organitzar per ser un canal permanent de mobilització i denúncia, però sobretot de lideratge en la construcció d'alternatives i en la seva transmissió?

El moment que vivim no pot permetre que la cultura transformadora, la que beu dels principis de l'animació cultural i el seu component comunitari, i viu allunyada conscientment dels anomenats gestors culturals al servei de l'anomenada indústria cultural –i per tant de 2-3 grans empreses que «gestionen cultura», com aquell que gestiona una màquina de fer xurros– segueixi existint sense una organització que comenci a estructurar aquest espai estratègic per a l'economia social i solidària i per tant, per als canvis possibles.

És per tant, molt necessària l'aparició d'una consciència col·lectiva de masses, que pugui, no només esborrar anys de salvatjades en nom del capital, sinó que també sigui capaç de construir models alternatius a aquestes lògiques, ja que una de les principals lògiques imperants en el moment històric que ens toca viure, és la dels usos i costums, la de pensar que només hi ha una forma de fer el que fem, de viure el que vivim, de consumir el que consumim o de relacionar-nos amb el planeta que ens acull.

Si alguna cosa hem après del moment històric que vivim és que segurament res o gairebé res del que ens havien explicat, ha servit a la finalitat que se'ns havia «venut», i que aquestes lògiques perverses de pro-

construcció, tal com ho estan fent ja altres moviments com els de monedes alternatives i locals, moviments permaculturals o de ciutats en transició. El canal natural pel qual han de transitar aquests moviments, per capil·laritzar i arribar a l'arrel d'on tot es pot reformular, no és altre que el de l'economia social i solidària (ESS), acompanyat d'un marc pedagògic i definitori, com el que ens ofereix la cultura.

La cultura, com ja he dit, ha estat present en les nostres vides i en la nostra configuració de consciència col·lectiva, però, sota el meu punt de vista, pateix d'un gran mal: el de l'organització. Per descomptat que en llegir aquestes línies, algú podrà pensar que estic boig, ja que els vindrà al cap les multitudinàries manifestaci-

Del la mateixa manera que en el marc de l'economia social i solidària s'han trencat ja moltes barreres que fa anys es pensaven insuperables, i s'estan oferint ja serveis en sectors estratègics com la banca, les assegurances, la distribució, l'electricitat, la telefonia o la mobilitat, la actual riquesa existent en el camp de la cultura, vinculada a l'economia social i solidària, existent al nostre país, s'hauria de plantejar una estructuració com a sector estratègic. No tan sols des d'una perspectiva econòmica, on hi ha una gran potència, sinó també des de les perspectives cohesionadores, estructuradores i pedagògiques, que només la cultura, com a element transversal, ens pot aportar.

Es pot organitzar un festival per fer milers de milions d'euros, però també es poden organitzar festivals, circuits de sales, cicles d'activitats teatrals, de lectura o de qualsevol disciplina vinculada al desenvolupament humà, en el qual la cultura pugui jugar diversos papers com fer-nos treballar, fer-nos riure, fer-nos plorar, fer-nos reflexionar, fer-nos sentir que formem part d'un tot i fer-nos creure que l'altre món possible depèn de la nostra capacitat d'organitzar-nos entorn a uns valors i principis que tinguin com a únics eixos vertebradors la felicitat de les persones i el planeta i el seu benestar i sostenibilitat.

Les primeres passes ja s'estan fent i no podia ser d'una altra manera ja que a Catalunya, des de fa anys, tenim exemples del paper que la cultura pot jugar des de l'ESS en tota aquesta estratègia de transformació social i radical, cada vegada amb el suport de més i més persones. L'any passat, vam celebrar el 40 aniversari de l'Ateneu de 9 Barris, un exemple clar de com la cultura de base comunitària ocupa els espais que no interessin a la gestió cultural pública i privada que mira cap a un altre costat, generant no només cultura, musical o teatralment parlant, sinó també poderosos espais de lluita, resiliència i construcció d'alternatives des de la comunitat i des de la creació de consciència entorn al paper del comú. Cada vegada més s'hauria de començar a presentar com l'evolució cap a on hauria de mirar la gestió pública, sobretot aquella que tingui voluntat real de fer del que és públic, una cosa en el que tots i totes puguem participar, i no només una cosa de polítics i tècnics de les diferents administracions.

Altre exemple important seria el Festival Esperanzah, ja no només per la seva dimensió econòmica i compromesa (en els últims tres anys ha destinat 214.000 euros que han sortit del festival a causes com les de Proactiva Open Arms, Pallassos en Rebel·lia o el Cor safari, però també a la creació d'un dinàmic ecosistema local d'economia solidària al Prat de Llobregat), sinó també per la seva aposta entorn a l'economia solidària i la generació de dinàmiques vertebradores de sector i de consciència col·lectiva. Un festival que no deixarà de ser recordat mai per les màgiques nits que ens han donat artistes com Manu Chao, Amparo Sánchez, Txarango o El Cabrero, però que en el

seu *back office* ha estat el causant no només d'una dignificació i reconeixement al barri de Sant Cosme, sinó també de la creació d'algunes cooperatives com Illa, SCCL, –que compta ja amb infraestructures per a l'organització d'esdeveniments, valorades en més de 200.000 euros.

Si a tot això li sumem el potencial de Quesoni, cooperativa de sonorització d'esdeveniments, i el de sales com el Koitton Club, comencem a donar forma a un sector econòmic molt estratègic per tot allò esmentat en aquest article, que actualment ja és capaç de donar respostes des de l'economia social i solidària a gairebé el 75% de les necessitats d'infraestructures i serveis d'un festival com l'Esperanzah.

La cultura i tot el que emana d'ella sense voler *gestionar-la*, ja que cultura, és allò que pot definir col·lectivament el que volem ser (construint des d'avui) en un futur, s'hauria de posar a la llista de prioritats de l'economia social i solidària, i no només per la seva capacitat de generar al seu entorn un model econòmic i facilitar la seva comprensió, sinó per la multiplicat d'efectes col·laterals potencialment positius que la cultura pot tenir.

Ho estem fent, a poc a poc, cuinat amb amor i paciència, però els primers elements de potència no només es veuen ja en els exemples esmentats anteriorment, sinó també en el paper que l'economia social i solidària està tenint en l'organització del concert NO Callarem, per la llibertat

d'expressió i en suport al raper Valltonyc i en la configuració d'espais que aposten decididament per la cultura com una eina de canvi i creació de models d'economia solidària com Cultura amb Causa, moviment que actualment ja agrupa a 6 festivals musicals i a diversos artistes, al voltant d'una idea d'intercooperació econòmica en el marc de l'economia social i solidària, de solidaritat i de transformació social.

També, en els darrers mesos, s'està forjant la idea d'una sectorial dins de la Xarxa d'Economia Solidària (XES), lligada a la cultura i a com des de l'economia social i solidària es pot ser útil als milers de festivals populars i alternatius existents a Catalunya i, en especial, als grups de música o teatre que podrien trobar en models cooperatius un encaix a la gestió de projectes col·lectius o individuals, coherent amb les seves formes de veure el món i el seu compromís. Aquest seria el cas de la recent creació de Txarango,

SCCL, que no només és un exemple de com podem estructurar grups i sector, sinó també un exemple d'intercooperació entre territoris o en aquest cas també, entre Ateneus cooperatius: el Baix Llobregat i el de la Catalunya Central.

Tenim els ingredients, la voluntat, la il·lusió, el saber fer, la força i el suport de cada vegada més persones i en el cas de la cultura, a més, tenim l'obligació, per que si no prenem l'espai que li correspon a la cultura transformadora, solidària i compromesa, és terreny abonat per al capitalisme cultural i el més preocupant, al potent efecte anestesiant del *pa i circ*, perquè sense cultura guanyen els de sempre.

Xavi Muñoz

COS cooperativa de salut

@COS_cooperativa

Drenatge limfàtic manual

QUÈ ÉS?

El drenatge limfàtic consisteix en una serie de manipulacions, molt suaus i indolores que ajuden a mobilitzar i a recollir la limfa estancada del cos per tal de facilitar-ne l'eliminació, a les fosses claviculars.

El drenatge limfàtic afavoreix la neteja i desintoxicació dels teixits i dels músculs i, per tant, augmenta la velocitat del metabolisme, la qual cosa permet una més i millor nutrició de les cèl·lules i, per tant, fa més efectiva la resposta immunitària. Accelera la restauració de fibres (luxacions, esquinços, etc.) redueix les inflamacions, els edemes, l'acne, la retenció de líquids, millora algunes migranyes, vigoritza la pell, activa la circulació general i restableix la mobilitat intestinal i pot ajudar en cas de cel·lulitis.

És ideal com a relaxant físic i emocional, per deixar-se anar i gaudir d'una neteja extra i depurar allà on el sabó no arriba.

DURADA I FREQUÈNCIA D'UN TRACTAMENT

Una sessió de drenatge limfàtic pot tenir una durada aproximada d'una hora. Podem dedicar-nos a una part del cos exclusivament, però tot i així la intervenció mourà la limfa de tot el cos.

No hi ha un límit en la freqüència, i podríem realitzar-lo diverses vegades al dia, si hi hagués una necessitat aguda. Tot i així, en processos de depuració natural (primavera, tardor, dietes específiques, dejú o exercici físic intens), podem intervenir de manera setmanal o quinzenal.

EN QUINS CASOS POT NO ESTAR INDICAT

El drenatge limfàtic està indicat per tractar edemes circulatoris, però no edemes produïts per insuficiència cardíaca o orgànica. Convé tenir precaució amb els càncers no tractats. No l'indiquem en casos de varius importants, sobretot en persones molt sedentàries o durant el postoperatori, quan hi ha ferides recents o s'han rebut cops.

QUÈ ÉS LA LIMFA?

La limfa és de composició similar al plasma sanguini; és un líquid fisiològic blanquinós i de consistència espessa, de gust salat, i que conté aigua, sals greixos, albúmina, enzims, colesterol, limfòcits, etc. i rebuig cel·lular.

La limfa envolta les cèl·lules, banya i nodreix els òrgans i teixits i descongiona, netejant l'entorn i evacuant el rebuig del metabolisme cel·lular, optimitzant la regeneració i donant vigor als òrgans i a la pell.

Com la sang, corre pels conductes específics però no funciona amb bomba (cor) sinó per pressió: quan s'acumula líquid a l'entorn cel·lular es genera pressió en el capil·lar limfàtic, que el recull i el va portant a terme. Si l'aportació arterial i la recollida venosa i limfàtica no està compensada, s'acumulen proteïnes als teixits que atrauen l'aigua i la retenen. L'exercici, la dieta equilibrada i el drenatge manual milloren i poden prevenir les complicacions de retenció. A més a més afavoreixen la correcta hemostasi (equilibri dels líquids dins dels teixits) i per tant la funció immunitària.

CRISI, DESLABORALITZACIÓ I COOPERATIVES: UNA REFLEXIÓ NECESSÀRIA

Josep Edo Puertas
Economista

Paul Singer.

Ens diuen que estem vivint una crisi que era difícil preveure, i pot ser cert, però també ho és que podem conèixer molt bé els seus efectes abans que arribés. Tots havíem estat veient com a espectadors privilegiats les repetides crisis que patien els països llatinoamericans durant les últimes dècades del segle XX. L'any 2015 Paul Singer ens ho recordava en una de les sessions del Congrés Internacional de Cooperatives i Economia Social i Solidària, celebrat a Santiago de Xile.

Llatinoamèrica, –començant a Brasil i acabant anys després a l'Argentina–, va viure una crisi generalitzada com la que més tard es produiria als Estats Units i Europa i, com aquí, els efectes econòmics i socials sobre la població d'aquells països van ser devastadors. Milions de persones, a un nivell desconegut fins aleshores, perderen la feina i simultàniament els desnonaments van deixar sense casa milers de famílies. El nombre de persones que vivien al carrer va superar qualsevol xifra imaginable. L'any 2001, la situació viscuda a Brasil es va repetir a l'Argentina. Durant aquest període, un dels pocs aspectes positius que es van viure, diu Paul Singer, va ser la creació de cooperatives de treball, com a eina d'organització i autogestió dels treballadors.

Per als qui creuen que les crisis són inequívocs senyals del proper col·lapse del capitalisme, aquest començament de segle va ser un no parar. No caldria aturar-nos massa a comentar-ho, si no fos que mentre elucubrem sobre l'enlluernador però improbable col·lapse fulminant del capitalisme, ens oblidem de que cada crisi és una derrota real de les classes populars, en la qual es perden drets socials guanyats durament al llarg dels anys.

I en aquest sentit, aquesta crisi no ha tingut una sortida diferent a les anteriors, i les polítiques que s'han aplicat, lluny de reestructurar el sistema financer, causant i motor del desastre, es van centrar en la política laboral i els drets socials per així traslladar-ne els costos a les classes populars.

Un dels efectes més rellevants, tal com va succeir a Amèrica Llatina, ha estat l'anomenada *deslaboralització*, que de retruc ha portat precarietat laboral, baixada de salaris i drenatge de recursos per mantenir l'estat del benestar.

La deslaboralització consisteix a externalitzar la contractació laboral i realitzar els treball propis de l'empresa mitjançant contractes de naturalesa mercantil o civil que permeten aconseguir una reducció de costos socials i una pèrdua de drets dels treballadors.

No és el resultat de l'acció de forces espontànies i impredecibles, sinó d'una política estudiada i coherent aplicada mitjançant una acció empresarial, elaborada amb caràcter general i sistemàtic.

Ja abans de la crisi, el sector públic va ser el banc de proves d'aquesta política. Seguint idees ultraliberals, que l'esquerra va assumir sense cap incomoditat, va aparèixer la prèdica sobre la necessitat d'externalitzar la prestació de serveis per part de les administracions. La raó era una pretesa ineficàcia i baixa productivitat del sector públic per actuar en l'àmbit del mercat. A quasi totes les administracions va entrar la dèria de que s'havia de reduir el personal al seu càrrec, encara que per aconseguir-ho fos necessari contractar, en alguns casos a cost més elevat, empreses externes. Els serveis externalitzats podien ser més cars o de menys qualitat, però tothom deia que eren més eficients.

La reducció de despeses de personal de les administracions públiques es va portar a uns nivells que cap empresa mercantil hagués pogut assumir sense, en alguns casos, posar en risc la seva viabilitat. Així es va aconseguir el primer objectiu: tothom donava per cert, quasi sempre sense cap evidència empírica, que el sector públic era ineficient i calia reduir el seu personal tant com es pogués.

Aleshores va arribar el punt de traslladar aquesta política d'externalització a les empreses mercantils i la crisi va assenyalar el moment oportú per dur-la a terme. Només calia trobar les formes contractuals adients, i qualsevol alternativa al contracte laboral era bona. Es van triar el que els experts descriuen com «figures jurídiques frontereres amb el contracte de treball destinades a donar cobertura a la realització de l'activitat laboral com si fos realitzada per un tercer aliè a l'empresa utilitzant contractes difusos i inconcrets que estableixen zones jurídiques de qualificació dubtosa».

La figura jurídica que s'ajustava més a aquest criteri i que més freqüentment utilitzada va ser la del treballador autònom que es va adoptar de forma generalitzada encara que no va ser l'única: els contractes de realització d'obra o servei, l'arrendament de serveis o els contractes societaris, entre els quals estan les societats cooperatives, van ser bons instruments per assolir el fi que es perseguia.

Totes aquestes formes jurídiques tenen en comú permetre una contractació amb costos menors, ja que com no es tracta de veritables empreses, sinó d'entelèquies jurídiques sota les quals només hi ha treball, no han de suportar despeses d'estructura que disminueixin l'estalvi que prové totalment de la reducció de costos laborals. L'autoexplotació i la reducció de contribucions socials són les fonts d'aquest estalvi del qual s'aprofita exclusivament l'empresari contractador.

La independència i capacitat d'autoorganització del treball que es pressuposa que té qualsevol empresari no planteja cap problema a qui contracta ja que «tenen poders contractuals hegemònics, dins de la regulació legal, i poden assegurar per

la seva dependència socioeconòmica la suficient subjecció del contractista autònom a les seves directrius»

Les cooperatives, en moltes ocasions, han estat una forma jurídica especialment adaptable per ser utilitzades com a instrument d'aquesta deslaboralització. Una instrumentalització que no ens hauria de sorprendre perquè no és nova. Experiències anteriors no en falten i el mateix Paul Singer explica com al Brasil alguns sindicats patronals van adoptar la forma jurídica de cooperativa per dur a terme de manera «més discreta» les seves activitats.

Les cooperatives no han estat l'únic ni el més important instrument jurídic de deslaboralització i, per tant, no es pot dir que siguin el problema. Però el moviment cooperatiu forma part del problema i per això mateix hem de dir que el cooperativisme té un problema.

Els actuals set principis cooperatius establerts per l'ACI són massa inconcrets per regular una forma organitzativa de base solidària. Les cooperatives van néixer abans que les societats anònimes i Marx va veure en unes i altres l'instrument sobre el qual construir una relació econòmica més justa i solidària. Però això passava a mitjans del segle XIX i avui ni el capitalisme ni els models de gestió empresarial són els mateixos.

Les cooperatives tenen el repte d'organitzar-se, no tan sols per deixar de ser instrument de precarització del treball, sinó per ser instrument de transformació social. Per fer-ho, és necessària una reflexió en profunditat sobre el moviment cooperatiu i clares propostes de canvi, que pel bé de les mateixes cooperatives no haurien de trigar a fer-se.

Valors i preus cooperatius

arç
COOPERATIVA

Les assegurances
també poden ser
ètiques.

Més de 1.850 cooperatives
assegurades

www.arccoop.coop

eco
COOPERATIVES

BALANÇ
SOCIAL

Una sociologia de les absències.

Josep Busquets

Cooperativa cultural Rocaguinarda

@Rocaguinarda

No és prou conegut per a molta gent, com caldria, Boaventura de Sousa Santos. En aquest llibre ens obre de bat a bat i en profunditat una qüestió que, com que s'ha parlat molt i recurrentment, s'ha ritualitzat, no pas avançat. No és el cas en ell. Som davant de la més gran paradoxa del segle XXI: *el valor de la vida humana*.

Afirma amb rotunditat que la por domina l'esperança. Por sistèmica, governar amb por no cal buscar-hi... ni fer... Cal que es mantingui la resignació. Avui aquí i arreu és de les coses més perverses. De Sousa fa una fonda incursió i reclama que l'acompanyis a obrir la mirada profunda que tots tenim, potser adormida, per veure'n ara i aquí els retrocessos donats en allò social, i els de més enllà l'oblit absolut. Intolerable.

No és cap discurs per abrandar-ne els drets humans. No en fa història del seu desenvolupament, tampoc, per arribar on ens trobem. No. Fa allò més natural i menys entenedrís possible per entrar a les entranyes de la consciència, en l'espai i el temps. Diu «no és possible parlar de drets humans sense parlar de drets de la mare terra, l'home pertany a la terra». Parla de compassió del món, de l'experiència del «cementiri líquid», referit al Mediterrani, igual com ho fou l'Atlàntic en segles passats –ben recent també–, desplaçant africans a Amèrica. Fets que ens remetent a una constant: el desvalor de la condició humana.

El capital, el colonialisme i el patriarcat, aquests grans pilars, són garantia del manteniment d'un estat de coses i del *statu quo*, que allargat en el temps ve agreujant una realitat humana i eco sistèmica, repeteixo... intolerant.

Obre un espai, que en diu «la sociologia de les absències», o sigui aquells que essent-hi estan invisibilitzats, no es veuen, no hi són. No compten, ni hi són comptats. No són ni vistos com a pobres, senzillament «no existeixen».

Ens parla de la *línia abismal*, concepte que introdueix amb valentia, això és, aquella línia divisòria que separa els visibles dels invisibilitzats. Dels visibles, de la pobresa pròpia del món occidental, dels invisibles del món del gran Sud globalitzat. De la voluntat invisibilitzadora i de tot

un món abandonat. Els drets humans no existeixen a l'altra banda de la línia abismal, perquè «no existeixen» humans. No comprometen, són absents. Déu aniria –no en té cap dubte de Sousa–, a habitar a aquesta altra banda donant vida als qui no se'ls reconeix que tinguin vida. Estaria i està, per tot creient, o no, allí–donant-los vida i la dignitat negada.

Ens parla també, dels fonamentalsismes religiosos o no religiosos, que evocuen la prosperitat com un bé moral, obviant per complet la pobresa, no volguda per Déu, que segons aquests és fruit de la deixadesa en el treball. Ens diu de l'emergent nova dreta cristiana americana, que sense entendre-la no s'explicaria la situació en la que ens trobem avui –afegeixo: amb un Trumb, flamant vencedor d'unes eleccions–. Els moviments fonamentalistes carismàtics i pentecostals justifiquen el neoliberalisme, apostant per ell a través d'una moral bíblica conservadora.

De Sousa, sociòleg de gran prestigi, compromès amb el Moviment d'un altre món és possible, ens ofereix una lectura densa però penetrant, obrint el món de la crua realitat absent, des de baix, dels oblidats i menystinguts i sobre els quals a nosaltres ens pesa una enorme responsabilitat, com a món «desenvolupat». Justament vol irrompre davant la passivitat d'un món insensible de l'«altre», i ens proposa desmitificar els grans ídols d'avui, causa i efecte d'aquesta situació amb la nostra adhesió i veneració: el capital (diners), el colonialisme (supeditació a un altre) i el patriarcat (el domini masculista).

Lectura a la qual cal entrar amb un extra de voluntat addicional per seguir-hi el fil fins al final. Punyent. Desvetlla i aclareix per obrir els ulls i veure-hi millor per actuar des de la llibertat.

BOAVENTURA DE SOUSA SANTOS

Si Dios fuese un activista de los derechos humanos

Madrid: Trotta, 2013

ISBN: 9788498794830

128 pàgs. / 14 x 23 cm.

ROCAGUINARDA
Cooperativa Cultural

Aquest llibre el trobareu a la llibreria de Rocaguinarda cooperativa cultural
www.rocaguinarda.org

COOPERACIÓ CATALANA

Núm. 20, abril de 1982. Barcelona.

cc@rocagales.cat

www.rocagales.cat

Fa trenta- cinc de la publicació d'aquest número. A la portada hi trobem l'editorial, signada per Andreu Cortines. Tot el número, tal com ens explica, està dedicat a les cooperatives de treball associat. A les tres primeres pàgines, trobem un exhaustiu reportatge de les Cristalleries de Mataró. Tal com ens indiquen, va ser en aquell moment una de les cooperatives de treball associat més antigues de Catalunya. Amb diferents apartats ens apropa a la seva història, tracta de la idea inicial, de la seva formació, de la consolidació, els anys difícils que va passar, el relançament, la mecanització, el present i el futur d'aquesta emblemàtica cooperativa. El segueix un dossier, de set pàgines, amb el títol: LES COOPERATIVES DE TREBALL ASSOCIAT I LA CRISI econòmica. Publiquen la comunicació estudi que en el seu moment va fer el senyor Josep Castañó, director general de Cooperació. Un breu article d'Intercoop, sota el títol: «Al voltant de les cooperatives de treball associat», on bàsicament demanen més suport de les institucions i que l'administració compleixi amb els seus compromisos. A les dues últimes pàgines publica un escrit tipus carta: «Quin és l'avenir de les cooperatives de consumidors? Als companys de la cooperativa de Manlleu». Acaba amb la contraportada, amb l'Enrenou, que ho tracta com a noticiari i agenda.

MALARRASSA

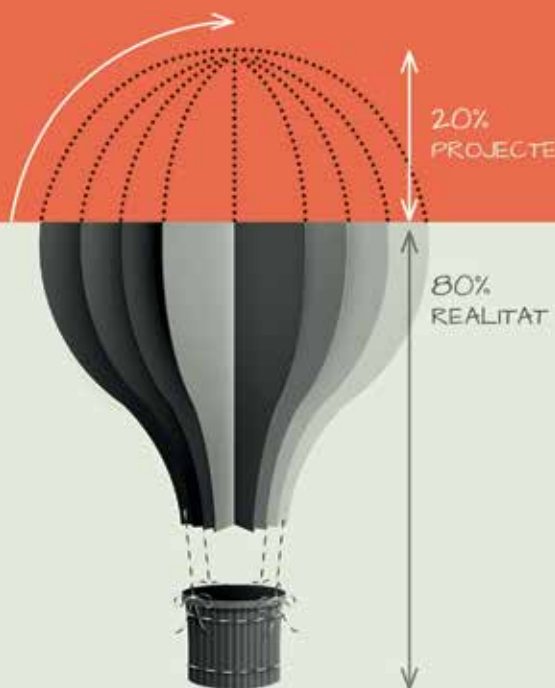
Núm. 26. Abril de 2017, Terrassa.

www.malarrassa.cat

És un periòdic independent i gratuït de Terrassa, escrit en llengua catalana. En destaquem només alguns dels títols: «La plaça un espai de cultura, sociabilitat i ciutadania», «Lluitarem perquè les persones visquin amb dignitat», «Educar l'legint: així es té cura d'una biblioteca escolar» i una entrevista amb la Plataforma en Defensa de la Sanitat Pública. A la secció SOCIETAT, a les dues pàgines centrals, ens parlen de la gestió pública de l'aigua. Destaquem la secció MÓN COOPERATIU amb els articles següents: l'escrit que comenta l'Informe del Grup de Treball de Clàusules Socials en la contractació pública, de la XES, i un breu article dedicat a l'estudi «Més dones a les cooperatives que en el conjunt d'empreses», el qual afirmen que el model cooperatiu, gràcies als seus principis i realitat, està més proper als objectius de l'ONU que altres models empresarials. «La fi d'una experiència de cooperativisme», fa referència a la cooperativa Teixidors, SCCL, i el seu concurs de creditors. Tot seguit trobem «Un primer diagnòstic de l'economia social a Terrassa» i «41 anys amb salut de ferro, un projecte autogestionari, cooperatiu al servei de la gent», que fa referència a la Mutualitat C.S. Las Arenas, una empresa social, al servei de la gent i sense ànim de lucre. El periòdic acaba amb la secció TREBALL, en què entrevisten Jordi Grau, l'artista creador de gegants, capgrossos, figures, etc.

Teniu un projecte d'economia social i solidària?

US AJUEM A IMPULSAR-LO SUBVENCIONANT FINS AL 80%

CONVOCATÒRIA DE SUBVENCIONS PER A LA PROMOCIÓ I REFORÇ DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA 2017

Presentació de sol·licituds del 29 de maig al 27 de juny de 2017.

barcelona.cat/subvencionsESS
[#subvencionsESS](https://twitter.com/subvencionsESS)

Ajuntament de
Barcelona

aigua.coop

Comunitat
Minera
Olesana, s.c.c.l.
LA COOPERATIVA DE L'AIGUA

Aigua.Coop: per un nou model de gestió de l'aigua

La gestió pública i democràtica de l'aigua com una opció més sostenible i transparent ha arribat per quedar-se. Tot això comporta uns reptes a la governança municipal marcats per l'establiment d'autèntics mecanismes de transparència i participació ciutadana. Si fem les coses iguals els resultats sempre seran iguals; si canviem la manera de fer el resultat serà diferent.

Des de la **Comunitat Minera Olesana**, i a través del projecte **Aigua.coop**, volem que el ciutadà de cada poble, vila o ciutat senti l'aigua com un bé propi, com un bé de la comunitat, i que sigui un guarda atent d'aquest bé tan preuat com és l'AIGUA.

Visita el web www.aigua.coop